

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

*Dvorana Pavla VI.
Srijeda, 24. siječnja 2024.*

[Multimedia]

U tekstu koji slijedi uključeni su i nepročitani dijelovi koje se također donosi kao da su izgovoreni:

Mane i vrline 5. Škrtoš

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo kateheze o manama i vrlinama. Danas ćemo govoriti o *škrtoš*, odnosno onom obliku navezanosti na novac koji čovjeka sprječava da bude velikodušan.

Nije riječ o grijehu koji pogađa samo one koji imaju veliku imovinu, nego o transverzalnom poroku, koji često nema veze sa stanjem na bankovnom računu. To je bolest srca, a ne novčanikâ.

Analize koje su pustinjski oci proveli o tom zlu pokazale su kako je škrtoš zahvaćala i monahe koji su se, nakon što su se odrekli golemih imutaka, u samoći svoje ćelije vezali za predmete male vrijednosti: nisu ih posuđivali, nisu ih dijelili s drugima, a još manje su bili spremni nekome ih pokloniti. Ti su predmeti za njih postali svojevrsni fetiši od kojih se nisu mogli odvojiti. To je svojevrsna regresija u dječju dob kad djeca drže čvrsto igračku i ponavljaju: „To je moje! To je

moje!“. U to se traženje uvukao bolestan odnos prema stvarnosti, koji može dovesti do oblika kompulzivnog kupovanja ili patološkog gomilanja.

U cilju ozdravljenja od te bolesti, monasi su predlagali drastičnu, ali vrlo djelotvornu metodu: razmišljanje o smrti. Ma koliko neki čovjek za života nagomilao dobra na ovome svijetu, u jedno smo potpuno sigurni: neće ih sa sobom ponijeti u grob. Ne možemo sa sobom ponijeti ta dobra! Tu se otkriva sva besmislenost ovog poroka. Veza posjedovanja koju gradimo sa stvarima samo je prividna, zato što mi nismo gospodari ovoga svijeta: ova zemlja koju volimo zapravo nije naša, i mi smo na njoj kao gosti i putnici (usp. *Lev 25, 23*).

Ova jednostavna razmišljanja pomažu nam shvatiti ludost škrtosti, ali i njezin najskriveniji razlog: time se pokušava odagnati strah od smrti, tražiti sigurnosti koje se zapravo sruše kao kula od karata kad posegnemo za njima. Sjetite se prispodobe o onom bezumnom čovjeku, čije je polje obećavalo vrlo obilnu žetvu te je stao razmišljati o tome kako povećati svoje žitnice da u njih skupi čitavu ljetinu. Taj je čovjek sve proračunao, isplanirao budućnost. Nije, međutim, uzeo u obzir najsigurniju varijablu života, a to je smrt. „Bezumniče! – kaže se u Evanđelju – Već noćas duša će se tvoja zaiskati od tebe! A što si priprazio, čije će biti?“ (*Lk 12, 20*).

U nekim slučajevima, opet, taj posao „odrade“ kradljivci. I u evanđeljima ih se spominje na dosta mjesta i, premda je ono što čine kažnjivo, oni mogu postati spasonosna opomena. Ovako Isus propovijeda u Govoru na gori: „Ne zgrćite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i rđa nagriza i gdje ga kradljivci potkapaju i krađu. Zgrćite sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne nagriza i gdje kradljivci ne potkapaju niti krađu. Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce“ (*Mt 6, 19-20*). U besjedama pustinjских otaca stalno se prepričava ona zgoda o nekom lopovu koji iznenadi monaha na spavanju i pokrade mu ono malo stvari koje je držao u svojoj ćeliji. Nakon što se probudio, nimalo uznemiren onim što se dogodilo, monah kreće u potragu za kradljivcem i, nakon što ga pronađe, umjesto da traži ukradene stvari, daje mu ono malo preostalih stvari govoreći: „Zaboravio si uzeti ovo!“

Mi, braćo i sestre, možemo biti gospodari dobra koja posjedujemo, ali često se događa suprotno: ona na kraju posjeduju nas. Neki bogataši više nisu slobodni, nemaju više ni vremena za odmor, moraju stalno biti na oprezu jer gomilanje dobra za sobom povlači i njihovo čuvanje. Uvijek su tjeskobni jer za steći imetak treba proliti mnogo znoja, no može nestati u tren oka. Zaboravljaju evanđeosku besjedu, u kojoj se kaže da bogatstva sama po sebi nisu grijeh, ali su svakako odgovornost. Bog nije siromašan: on je Gospodar svega, ali – piše sveti Pavao – „premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite“ (*2 Kor 8, 9*).

I to je ono što škrtac nikako da shvati. Mogao je biti izvorom blagoslova za mnoge, no, umjesto toga, završio je u slijepoj ulici nesreće. Život škrtca je baš ružan. Sjećam se jednog gospodina kojega sam upoznao u drugoj biskupiji. Bio je jako bogat i imao je bolesnu mamu. Bio je oženjen. Braća su se izmjenjivala u njegovanju mame koja bi ujutro pojela jogurt. Da bi uštedio, taj joj je

gospodin davao pola jogurta ujutro a pola popodne. To je škrtost, navezanost na dobra. Kasnije je taj gospodin umro i oni koji su dolazili do odra ovako su komentirali: „Evo, vidi se da ovaj čovjek sad nema ništa, sve je ostavio“, i pomalo podrugljivo su govorili: „Nisu mogli zatvoriti lijes jer je želio sve ponijeti sa sobom.“ Škrtost izaziva podsmijeh kod drugih, jer na kraju svoje tijelo i dušu moramo izručiti Gospodinu te moramo sve ostaviti. Čuvajmo se toga! I budimo velikodušni sa svima i širokogrudni s onima koji su u većoj potrebi od nas. Hvala.

U sklopu pozdrava talijanskim vjernicima

[...] Slavimo danas liturgijski spomen svetog Franje Saleškog, učitelja duhovnog života: on je naučavao da je kršćansko savršenstvo dostupno svakom čovjeku, bez obzira na životni i društveni položaj. Živite i vi stanja u kojima se nalazite kao putove svetosti, kojima treba ići s povjerenjem u Božju ljubav!

Moj blagoslov svima!

Apeli Svetog Oca

U iduću subotu, 27. siječnja, obilježava se *Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta*. Neka sjećanje i osuda tog užasnog istrebljenja milijuna Židova i pripadnika drugih vjera, koje se dogodilo u prvoj polovici prošlog stoljeća, pomogne svima ne zaboraviti da se logike mržnje i nasilja ne mogu ničim opravdati, zato što niječu samu našu ljudskost.

Sâm rat je *nijekanje ljudskosti*. Ne umorimo se moliti za mir, za prestanak sukobâ, da oružja utihnu i da pomoć stigne ratom iscrpljenom stanovništvu. Mislim na Bliski istok, na Palestinu, na Izrael, mislim na uznemirujuće vijesti koje dolaze iz napaćene Ukrajine, posebno na bombardiranja kojima su izložena mjesta na kojima se nalaze civili, sijući smrt, razaranje i patnju. Molim za žrtve i njihove najbliže i molim sve, a posebno one koji imaju političku odgovornost, da zaštite ljudske živote zaustavljanjem ratova. Ne zaboravimo: rat je uvijek poraz, uvijek. Jedini „pobjednici“ su proizvođači oružja.